

uherských dukátův, na kterých rozliční zbrojní mužové s svou zbraní vyobrazení byli; jak advokát ty dukáty bedlivě spatřil, poslední řekl: Nyni poznávám, že jsem přemožen, nebo kdo by se těm udatným rektům, které na těch dukátech spatřuji, protiviti mohl? Na to tu nespravedlivou při na se vzal a tomu boháč dle jeho žádosti sloužil. Ach, milý právní příteli! Co se divíš, že tebe na těch dukátech vyobrazení muži, aneb raději zlato omámilo a tak daleko přivedlo, že jsi milou spravedlnost opusťti musel? I to se nyní za těchto našich časův velmi často stává.

*Martin Prugger, Kniha naučení a příkladů, v který, ačkoli sprostě, však světle, ale i důkladně se představen-
je celý katechizmus... 1745.*

Zenské pohlaví messanské tak krátký mělo rozum, že se ženy a panny samy sebe mordovaly a takový mord za slávu počítaly. Napomínali je přátelé, trestali manželové, záporvědi veliké vydávali magistrátové, než všechno nadarmo. Až naposlědy ustanovili, aby kterákoliv ženská osoba se zamorduje, nahá po ulicích a rynečkách nošená a ukazovaná byla. Čeho se stýdlivé osoby tak ulekly, že od mordu přestaly.

Znamenejte a dobře znamenejte, hršníci: ty messanské ženy stýděly se své mrtvé těla ukázati, jak pak se vy stýděti nebudete, když ne jenom těla vaše, ale všechny tělesné skutky v soukromí páchané, slovem vaše svědomí, veskrz a veskrz před celým světem odkryté a obnažené budou?

Tam přijde ven, kterak jsi se v zahradě zavřený choval, starý zuzaniku, proti zuzané.

Tam přijde ven, co jsi dělal v tvém dvoře královském, Davide, s Belsabou.

Tam přijde ven, co jsi, ženo Putfarová, v soukromí žádala od Jozefa.

Tam přijde ven, co jsi páchal, cizoložní hospodáři,

v komoře, ve chlívě, ve tmách, v tom aneb onom kouřě s svou služebnou děvečkou.

Tam přijde ven, kterým oknem jsi pouštěla k sobě lotra v noci, Barboro nebo Kačenko nebo Marynko.

Tam přijde ven, kterou dírou jsi krádal hospodáři, pánu, otci trému, ty, Petře nebo Pavle.

Tam přijde ven, kolik měřic jsi přijal od zlodějnů obilí, ty neb druhý sousede. Slovem všechno přijde ven, co se třebaš pod zemi a třebaš v propasti stalo, všechno přijde k tomu počtu ven, když se přiblíží poslední den. Řekne Bůh takovým nočním a pokoutným hršníkům, co někdy na místě Božím mluvili Nathan k Davidovi: *Tu fecisti abscondite*, ty jsi tvůj hršíc učinil skrytý, já pak učiním slovo toto před tvář všeho Izrahele a před obličejem slunce. To je vyjevení všechno před celým světem. Ó studi! Ó hanbal! Ó hršníku, což se začervenáš! Ó hršníce, což se zapřejíš! Když tvé skryté nešlechtemosti *in conspectu solis*, nejenom před sluncem spravedlnosti Kristem, ale i před celým lidským pokolením výdoru najede a všechny jako velkýma lietery na tabuli psané se uhlídají. Ó studi! Ó hanbal!

*Bohumír Hynek Josef Biloasický, Doctrina christiana anti-
mabus insertivura, per tomihitas anni et non ullas fas-
titulus brevitet aplata... 1721.*

O dělá pštros: nese vejce, však na nich, dokavád neobživnou, nesejí, ale proti způsobu plactva jiné-
ho pískem je zaspá a místo pěti hlnou zakryvá. Tak dělají mnozí tvrdí rodičové. Dá jim Pán Bůh děti, co na jejich čmoustné vychování? co na život věčný? co na duše dbají? Tělo jako pštros vejce pískem stříbřným a zlatem přikryvají, o budoucí dědictví se starají ve dne v noci, aby jak sňové, tak dcery pékne chodili, pečující, na duši a život věčný ani nezpomenou. Tátku! Matko! Hospodáři! Hospodně! Vám, vám pravil Bůh, a kdykoliv vy, matky, dítě

porodíte, kdykoliv vy, hospodářové, čeládku přijímáte, poroučí vám Bůh: *Custodi mihi virum istum*. To jest dítě tvé, dej pozor na synáčka a dcera tvou, jsou moji anjelíčkové, dej pozor na toho pacholka, na tu děvku, jsou mou krví vykoupení; nenechejte je do hříchu padati, nepřikrývejte je písemem, ale láskou k Bohu zahřívajte. Padnou-li někdy, cito, cito, *citissime* je napravujte, polepsujte, kárejte, trestejte, co jest nemocného, opatrně uzdravujte, co mdlého, posilte, co pokalného, umejte, co nevěrného, na víru ke Kristu obracujte, z Tomášův nevěřících věřící dělejte. Co zatím mnoho rodičové? Ví otec i matka, kterak do její dcery na službě pán zamilovaný, krásně ji šatí, dary obětujete, pentlema ozdobuje. Zase: ten syn jest v službě u Petra, Pavla, Havla, hází na něho okem paní jako na Jozefa žena Putifaris; ví otec, že syn nenechává pláště v rukouch jejích a utíká, ale ví, že za ní, dobře obdarovaný, i do komory chodí.

Mají o tom vědomost domácí i přátelé. Co tatík a matka? Ach, milí přátelé, dobře jsou děti naše vychované a vyvícené. Má dcera jest anjel vělečný; náš syn jest druhý Jozef. Nic my se o ně nebojíme. Tak mluví, děti vymlouvají, když jenom dary a vešluzku z toho veselí dostávají. Ó slepi rodičové! Věříte vašim dítčám? Tygris divoká pokrmem a házím srstí se ukrotí a poddá, vaše dcera neb syn žlutým zlatem se neulahodí? Necht' toliko uslyší: *Hoc tibi dabo, si cadens se neulahodis*? Necht' toliko uslyší: *Hoc tibi dabo, si cadens etc.*, totot' tobě dám; padne jistě a poklonu dělati bude.

Než to ještě ne tak často se stává, ale tato věc jest každodenní, která mně bolesti přidává. Totižto: když vím a častěji vídám, že matky do půl noci před domem dceru samou se samým frejhem státi, do lesu, na pole, mezi obilí s tím, oným chodí, po hospodách se toulati a po celých nocech tancovati nechají; ano ještě mnohé matky, aby přece dcery brzy vdaly (to jest, odpustíte slova, aby se časné zkurvily), do hospody nevinné děvčátka posílají. O matky, co myslíte?

Bohumír Hrynák Josef Bilcovský, Coelum vitium et firmamentum dogmatum Christi id est Doctrinales de gloriosa... virgine Panagyrti... 1724.

Ban Konara, muž bohatý, vdal své dvě dcery a pomanásky mezi ně rozdělil, kteráž dokud něco od něho dostala, došla velikou lásku a věčnosť ukazovali; ale když štětí a nic dobrého mu nečinili. Který chtěl se opatřit, aby se měl dobře až do smrti, velikou sumu peněz sobě od přítele vypůjčil na tři dni, a přistrojiv skrovstvé hody, pozval na ně zeť i dcery. Po stole pak sám vejda do komory a zavra po sobě dveře, dal se do počítání těch peněz, naschvál tak nimi cinkaje, aby cinkání bylo také přede dveřmi slyšet. Chůtice pak dcery zvěděti, co by sám dělal v komoře, poslouchaly u dveří, ano i šerbinami koukaly do komory, kdež užroveň velikou hromadu peněz a uslyšavše veliké cinkání, divily se, že ještě má tak mnoho peněz, z čehož se radovaly, naděje se, že je také dostanou. Ale otec dělal se, jako by ty peníze schovával, ježto samé kamení a velké pytlíky pískem nasypané kladl do truhly, kterou také zavřel na tři zámky. Druhého pak dne tázán od dcery, jak by mnoho byl peněz večera v truhle zavřel, řekl, že pětmecíma tisíc lber, kterou celou sumu kšátem jin odkazati mívá však tím způsobem, aby ta, která jemu za jeho živobytí více dobrého prokáže, větší díl z té sumy dostala. Zatím on, navrátil věřiteli peníze na tři dni zapůjčené, klíče od skladau v jednom kláštěře složil, aby po jeho smrti dědičím dány byly. Od té doby jak dcery, tak zetové, jeden přes druhého, dobře mu činili, takže nikdy v ničemž neměl žádného nedostatku až do smrti, kterou když viděl nastívat, poručil, aby ještě za jeho živobytí jistá suma peněz rozličným kláštěrům a kostelům se odevzdala, což se také stalo. Nato umřel a slavně pohřben jest, po jehožto smrti, když otevřená byla truhla, nic jiného se tam nenašlo než kamení, písek a tlustý kej s tímto nápisem: Já, Jan Konara, dělán kšáti, aby tímto kejem byl zamordován, kdo všechno své zboží, nic sobě nenechaje, jiným zářiva do rukou dá. Což užroveň dcery s svými manžely, velmi se durdily a otcí po smrti zlořečly. Zatím hojně